

Nr 110.

Av herr **Hagberg** i Malmö, om ökat tullskydd för vissa slag av golv- och väggplattor.

Ända intill senaste tid har Sverige för sitt behov av golvplattor, framställda av bränd lera, varit hänvisat till utlandet. Ännu år 1913 stannade importen av denna artikel vid 574 ton men med de ökade anspråk på en hållbar, hygienisk och lättskött golvbeläggning, som sedermera gjort sig gällande, har importen efter hand vuxit och antagit betydande omfattning. Redan år 1923 uppgick införseln till 1,845 ton, två år senare var den uppe i 2,340 ton samt ökades därefter mellan åren 1927 och 1930 oavbrutet från 2,724 till 5,279 ton. Under samma tid, från 1923 till 1930, steg införselvärdet från 431,000 till 892,000 kronor. Med denna omfattning hade förbrukningen nått sådan storleksordning, att förutsättning för en inhemsk tillverkning var för handen, och sedan det därjämte befunnits, att de vid Ifö förefintliga lerorna utgjorde ett lämpligt material för en dylik fabrikation, anlades därstädes år 1931 efter tyskt system en fabrik för framställning av s. k. mettlacherplattor. Såsom senare visat sig ha de förväntningar, som vid denna tid ställdes till den nya industrien, såtillvida infriats, som den framställda produkten blivit av god kvalitet, fullt jämförbar med utländsk vara, och som bevis härför kan omnämnas, att den svenska tillverkningen redan vunnit betydande avsättning samt för närvarande tillgodoser omkring hälften av den inhemska marknadens behov. Mellan åren 1931 och 1932 sjönk sålunda importen från 4,384 till 1,919 ton samtidigt med att den inhemska produktionen drevs upp till ungefär sistnämnda kvantitet.

Såsom dessa antydningar ge vid handen har den nya tillverkningen tekniskt sett haft en god start, och det lider intet tvivel om att den även ekonomiskt skulle haft framtiden för sig, därest icke de ursprungliga konkurrensförhållandena genom konstlade utländska ingrepp väsentligt omgestaltats. Sin egentliga medtävlare har den svenska fabriken i den sachsiska lervaruindustrien, vilken länge arbetat för export och på senare år i Sverige haft sin störste avnämare. År 1930 uppgick sålunda enligt tysk statistik den tyska exporten av golvplattor till Sverige till 4,192 ton, värda 740,000 RM., medan Nederländerna såsom den närmast störste avnämare, endast importerade 2,214 ton för ett värde av 397,000 RM. Om den svenska marknadens betydelse för den tyska industrien vittnar vidare, att Tyskland före den svenska fabriken tillkomst ensam behärskade cirka 90 procent av den

svenska förbrukningen. Från detta håll har också den nya svenska tillverkningen blivit utsatt för en hårdhänt konkurrens, och för att ge en inblick i detta förhållande har i nedanstående tabell sammanställts vissa uppgifter över de tyska fabrikernas inlands- och exportpris dels år 1930 dels sista kvartalet år 1933.

	Inlandspris ab fabrik	E x p o r t p r i s	
		Trälleborg— Mittsjös	ab fabrik ¹
		RM. pr m ²	RM. pr m ²
Golvplattor vita 1930	6.56	6.28	5.58
» » 1933	5.44	3.42	2.72
» röda 1930	5.92	5.72	5.02
» » 1933	5.12	3.04	2.34

På den inhemska marknaden ha de tyska fabrikerna sålunda från 1930 till 1933 nedsatt sina pris med cirka 15 procent. Denna prisreduktion motsvarar i stort sett de förändringar, som samtidigt inträtt i industriens produktionsförhållanden, och är som sådan naturligt motiverad. Möjligt är t. o. m., att denna prisreduktion med hänsyn särskilt till den betydande nedgången i de tyska arbetskostnaderna kunnat drivas ännu något längre, i det att timlönen inom den tyska lervaruindustrien under nämnda tid sänkts från 80 till 62 pfg. d. v. s. med icke mindre än 27 procent. Vid exportförsäljningar åter har prissänkningen, såsom av sammanställningen framgår, varit av alldeles andra mått och kan omöjligligen förklaras endast med hänvisning till den tyska deflationen eller andra liknande omständigheter. Visserligen har exportpriset alltid legat något lägre än inlandspriset men, medan denna marginal tidigare hållit sig vid 12 à 15 procent av inlandspriset, har densamma nu vidgats ända till 50 procent. Härmed ha de tyska fabrikanterna kommit därhän att behållningen av exportförsäljningarna icke ens torde räcka till att täcka de direkta löne- och bränslekostnaderna, och vid sådant förhållande torde stå utom tvivel att denna export befodrads med valutapremier.

Vore denna exportpolitik endast inriktad på att neutralisera valutadeprecieringen i importländerna och överbygga det hinder, som därmed skapats för tysk export, vore därom kanske ur här förevarande synpunkt icke så mycket att säga. Men så är ingalunda fallet. De exportpremier, som tilldelats de tyska fabrikanterna, ha varit långt rundligare tillmätta och tack vare det finansiella stöd, som sålunda ställts till deras disposition, har exporten från Tyskland i själva verket tagit karaktär av systematisk dumping. Resultatet härav har visat sig däri att försäljningsprisen å den svenska marknaden icke kunnat upprätthållas. Prisnedgången har varit

¹ Med ledning av frakten Meissen—Trälleborg—Mittsjös, utgörande 2.08 RM. per 100 kg., har frakten ab fabrik—Trälleborg—Mittsjös beräknats till 70 pfg per m².

betydande och som ett mått därå må framhållas, att ovan angivna tyska exportpris, omräknade i svenskt mynt efter en markkurs av respektive 0.89 och 1.45 jämte tull ge en prissänkning för vita plattor å 12 procent (1930 6 kronor 31 öre; 1933 5 kronor 55 öre) och för röda plattor å 14 procent (1930 5 kronor 81 öre; 1933 5 kronor). Som ovan påvisats var priset på den tyska marknaden samtidigt cirka 15 procent. Men medan detta prisfall i Tyskland motsvarats av en nedgång i både arbetslöner och kolpris, har en liknande nedgång i det svenska företagens tillverkningskostnader icke inträtt. Arbetslönerna, som utgå med cirka 80 öre i timmen, äro i stort sett oförändrade och vad kolprisen beträffar ha dessa långt ifrån att sjunka tvärtom stigit med cirka 8 procent.

Uppenbart är sålunda, att den svenska golvplatttillverkningen genom den tyska exportpremieringen försatts i ett läge, som allvarligt hotar dess utveckling och enligt mitt förmenande bör redan denna omständighet mana till att förstärka dess tullskydd. Men härför talar också andra skäl. Redan med nuvarande tillverkning sysselsätter berörda företag inemot 100 arbetare, och under normala konkurrensförhållanden skulle detsamma utan tveivel ytterligare kunna utvidga sin verksamhet och utöka sin arbetsstyrka. Betydelsen härav lär med nuvarande svåra arbetslöshet icke behöva understrykas, varför här endast må framhållas att tillverkningen av golvplattor på grund av sin arbetskrävande natur ur denna synpunkt förtjänar särskilt uppmärksammas. Därjämte bör omnämnas, att tillverkningen i huvudsak är baserad på inhemsk råmaterial och nästan med hela sitt värde avlastar handelsbalansen.

Vid bedömning av förevarande tullfråga bör vidare beaktas, att den nuvarande tullavvägningen icke företagits ur skyddspolitisk synpunkt. I 1892 års tulltaxa var tullen för tunnare golvplattor fixerad till 3 kronor per 100 kg. men nedsattes i samband med traktatförhandlingarna med Tyskland år 1906 till 2 kronor, såvitt man kan se av det skäl, att dylika golvplattor vid denna tid ej voro föremål för inhemsk tillverkning. I Tyskland var samma vara enligt 1902 års taxa skyddad med en tull av 2 RM., vilken likväl sedermera befunnits för låg och år 1925 höjts till 3:50 RM. I förhållande till varuvärdet växlar tullskyddet betydligt framförallt beroende på plattornas tjocklek och vikt, och i anslutning härtill må omnämnas, att tullen för i Sverige framställda plattor, vilka som regel väga 35 kg. per m², utgör 70 öre per m² eller cirka 12 procent å varuvärdet. Emellertid ha de tyska fabrikerna för att reducera sina frakt- och tullkostnader på senare tid marknadsfört särskilt tunna plattor, vilka endast väga 20 kg. per m². För dessa plattor blir tullskyddet endast 40 öre per m² eller cirka 7 procent å värdet. I betraktande av här anförda omständigheter torde därför en tullhöjning avsedd att tjäna som ett verksamt skydd mot den tyska prispressningen icke lämpligen böra sättas lägre än 3 kronor per 100 kg.

Med stöd av vad ovan framhållits hemställas,

att riksdagen med ändring av gällande tulltaxa i vad den avser tullsatsen vid statistiskt nummer 1271, tulltaxe-nummer 682, enfärgade, oglaserade golv- och väggplattor av mindre tjocklek än 3 cm. ville besluta att höja densamma från 2 till 5 kronor per 100 kg.

Stockholm den 19 januari 1934.

Erik Hagberg.
